

Ouderenmis(be)handeling blijft nog te veel onder de radar

Rosa, 83 jaar, woont samen met haar werkloze zoon in een huurhuisje. De laatste tijd lukt het Rosa allemaal niet zo goed meer om zichzelf te beredderen. Tim, haar zoon, moet meer en meer het huishouden doen, haar medicatie klaarleggen, haar helpen bij het aankleden. Soms horen de buren Tim roepen tegen zijn moeder. Als ze hem eens tegenkomen op straat, klaagt hij hoe lastig het wel is om zorg te dragen voor zijn moeder. Maar haar naar een rusthuis brengen, is geen optie, want zonder haar pensioen heeft hij geen inkomen. Trouwens, waar moet hij dan wonen?

Kamiel, 75 jaar, gaf uit voorzorg zijn bankkaart en een volmacht voor de bankrekening aan zijn dochter toen hij voor een kleine ingreep naar het ziekenhuis moest. Sinds hij terug thuis is en naar zijn bankkaart vraagt, wimpelt zijn dochter dit altijd af; zij zal er wel voor zorgen. Nu moet Kamiel telkens geld vragen aan zijn dochter als hij eens wil gaan kaarten. En boodschappen zelf doen, kan ook al niet meer. De gezinshulp heeft sinds kort de indruk dat de dochter soms met de bankkaart van Kamiel ook haar eigen boodschappen betaalt.

Slechts 1 op de 2 ouderen durft erover te spreken

Rosa en Kamiel zijn niet alleen. Heel wat ouderen krijgen te maken met één of andere vorm van misbehandeling, zoals onder druk gezet worden of geen zeggenschap meer hebben over de eigen financiën. Soms gaat het nog verder en wordt er effectief geweld gebruikt tegen de oudere: bedreigingen, vernederingen, slaan, enz. In België krijgt 1 op 3 van de ouderen hiermee te maken en hoewel het vaak voorkomt, is **ouderenmis(be)handeling** helemaal niet gekend. Dat komt omdat er nog veel te weinig over gesproken wordt: niet alleen door ouderen zelf, maar evengoed door familieleden, burens én professionals. Tenslotte gaat het om geweld door personen die de oudere zeer goed kent én vertrouwt: hun partner, kinderen of kleinkinderen, een kennis of soms zelf een professional. De oudere is vaak afhankelijk van de pleger, bijvoorbeeld voor verzorging, maar evengoed om financieel bij te springen, of voor sociaal contact. Slechts 1 op de 2 ouderen spreekt er met iemand over. Er is veel schaamte om te moeten toegeven dat ze onheus behandeld worden én er is vaak ook een sterke loyaliteit: "Het is en blijft mijn kind, mijn partner of ..."

Vorig jaar, werden er in Vlaanderen 1122 situaties van ouderenmis(be)handeling gemeld, zo'n 26 situaties per week. In de meeste gevallen gaat het over het betuttelen, aanspreken met verkleinwoordjes, afsnauwen, bedreigen, ... Maar evengoed kan het gaan om slaan, bij de haren trekken, de oudere negeren, geen incontinentiemateriaal voorzien, GSM of de afstandsbediening afpakken, onvoldoende eten en drinken voorzien, eigen facturen betalen met de bankkaart van de oudere, ongewild betasten, enz.

Illustratie Freepik

Zelden sprake van kwaad opzet

Ouderenmis(be)handeling wordt vaak gepleegd door mensen uit de zeer dichte omgeving zoals de partner of (schoon)kinderen en dat zijn soms net de personen die één of andere vorm van zorg opnemen. Uit de meldingen blijkt dat het meestal gaat om overbelaste zorgverleners die deze zorg niet meer aankunnen, maar ook om mensen met psychische en relatieproblemen, een scheiding, financiële zorgen of werkloosheid. In dergelijke situaties van ontspoorde zorg is er **zelden sprake van slechte bedoelingen**. Integendeel, de pleger heeft vaak zelf ook hulp nodig, maar durft er niet mee naar buiten te komen vanwege schaamte en angst voor mogelijke gevolgen.

Praten helpt het taboe te doorbreken

En toch! Alleen door erover te praten kan het taboe worden doorbroken. Zowel door de ouderen zelf, maar ook door hun omgeving én door professionals. Het gesprek aangaan met de betrokkenen over wat je gezien en gehoord hebt, waar je je zorgen over maakt, kan al veel betekenen en is een eerste stap in de aanpak van ouderenmis(be)handeling. Hoe je dit het best doet? Je kan de volgende gouden tips in het achterhoofd houden: spreek vanuit je bezorgdheid, veroordeel niet, denk niet in termen van dader-slachtoffer en respecteer het tempo van de betrokkenen.

.....

Waar kan je terecht als burger?

Hulplijn 1712

In Vlaanderen kan elke burger met vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling terecht bij de hulplijn 1712.

Telefonisch: 1712 of via e-mail of chat: www.1712.be

CAW Boom Mechelen Lier

Bij het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) kan je terecht met al je vragen en problemen: een moeilijke relatie, psychische moeilijkheden, financiële, administratieve, juridische of materiële problemen. Een medewerker zal naar je verhaal en je bezorgdheden luisteren en samen met jou bekijken welke hulp voor jou mogelijk is.

Elke werkdag van 9 tot 17 uur, telefonisch: 0800 13 500 of via e-mail of chat: www.caw.be

Woonzorglijn

De Woonzorglijn behandelt klachten over residentiële ouderenzorgvoorzieningen zoals: een woonzorgcentrum, een assistentiewoning, een centrum voor kortverblijf of een dagverzorgingscentrum. Woon je zelf in zo'n voorziening en heb je een klacht dan kan je de Woonzorglijn contacteren elke werkdag van 9 tot 12 uur. Telefonisch: 02 553 75 00 of via het contactformulier op www.woonzorglijn.be.

Family Justice Center (FJC)

Het Family Justice Center van Mechelen organiseert rechtstreeks toegankelijke lotgenotengroepen voor slachtoffers en daders van intrafamiliaal geweld.

Voor meer info: via het algemeen nummer 015 45 33 28 of via mail fjc@mechelen.be

Waar kan je terecht als professional?

CAW Boom Mechelen Lier

Steunpunt familiaal geweld/ouderenmis(be)handeling -Hulpverleners, huisartsen, gezondheidswerkers, politie en justitie kunnen hier met vermoedens en feiten in concrete casuïstiek terecht voor info, advies en coaching.

Telefonisch: 04 98 93 47 03 of via mail: diana.vanhoogenbemt@cawboommechelenlier.be

Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling

Professionals met vragen over ouderenmis(be)handeling kunnen een casus (anoniem) voorleggen. Op basis hiervan krijg je advies en informatie op maat en krijg je tips en tools om de situatie verder aan te pakken.

Telefonisch: 078 15 15 70 of via mail: ouderen@cawoostvlaanderen.be